

HOMEROS

İLYADA

Çeviri: AZRA ERHAT - A. KADİR

HOMEROS
İLYADA

İlyada, Homeros

© 1984, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1984

31. basım: Ocak 2013

Bu kitabın 31. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-510-377-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

HOMEROS

İLYADA

DESTAN

Eski Yunanca aslından çevirenler

Azra Erhat - A. Kadir

Homeros'un Can Yayınları'ndaki diğ er kitabı:

Odysseia, 1984

HOMEROS, Eski Yunan'ın en büyük destanları *İlyada* ve *Odyseia*'nın yaratıcısı olarak kabul edilir. Yaşamına ilişkin pek az bilgi bulunmakla birlikte, çoğu tarihçi, Homeros'un MÖ IX. ya da VIII. yüzyılda yaşamış bir İon olduğu konusunda birleşmektedir. *İlyada* ve *Odyseia*, Antik Çağ'dan bu yana Batı edebiyatını da derinden etkilemiş, modern dillere sayısız çevirileri yapılmıştır. Bu yapıtların asıl değeri, tanrılar ve kahramanlık serüvenleriyle ilgili yüceltici anlatımdan zaman zaman sıyrılarak derin insani duyguları da işleyen şiirsel dilindedir.

AZRA ERHAT, 1915'te İstanbul'da doğdu. Eski Yunan edebiyatının Sophokles, Aristophanes, Hesiodos gibi yazarlarının yapıtlarının yanı sıra Homeros'un *İlyada* ve *Odyseia* destanlarını da A. Kadir'le birlikte Türkçeleştirdi. *Mavi Anadolu* ve *Mavi Yolculuk* gibi kitaplarında, Anadolu'nun kültür değerlerine öncelik verdi. 1982'de İstanbul'da öldü.

A. KADİR, 1917'de İstanbul'da doğdu. 1940 kuşağı toplumcu şairleri arasında yer aldı; dünya şiirinden çeviriler yaptı. Kara Harp Okulu öğrencisiyken Nâzım Hikmet'le birlikte tutuklanarak hapse atıldı; bu olayı, *Harp Okulu Olayı* ve *Nâzım Hikmet* adlı kitapta aydınlattı. *Tebliğ*, *Hoş Geldin Halil İbrahim*, *Dört Pencere*, *Mutlu Olmak Varken* gibi şiir kitaplarının yanı sıra Mevlânâ, Ömer Hayyam, Tevfik Fikret gibi şairlerin şiirlerini sadeleştirdi. 1985'te İstanbul'da öldü.

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	11
İLYADA.....	83
İLYADA'DA GEÇEN ADLAR.....	599

ÍLYADA

Homeros

I. Bölüm

Söyle, tanrıça, Peleusoğlu Akhilleus'un öfkesini söyle.
Acı üstüne acıyı Akhalara o kahreden öfke getirdi,
ulu canlarını Hades'e attı nice yiğitlerin,
gövdelerini yem yaptı kurda kuşa.
Buyruğu yerine geliyordu Zeus'un, 5
ilk açıldığı günden beri araları
erlerin başbuğu Atreusoğlu'yla tanrısal Akhilleus'un.

Onları birbirine düşüren hangi tanrı?
Apollon, Leto ile Zeus'un oğlu.
Krala kızıp orduya kıran salan o; 10
Atreusoğlu, tanrının duacısı Khryses'i saymadı diye
insanlar kırılıp gidiyordu birbiri ardı sıra.
Khryses kurtarmak için Akhaların elinden kızını
bir yığın kurtulmalıkla gelmişti tezgiden gemilerine.
Elinde Okçu Tanrı Apollon'un şeritleri sarılı altın değneği.
bir bir yalvarıyor tek mil Akhalara, 15
daha çok, orduları dizgen Atreusoğlu'na yakarıyordu:

"Güzel dizlikli Akhalar, Atreusoğulları,
Olympos'taki yüce tanrılardan dilerim,
Priamos'un ilini yerle bir edesiniz,
sonra sağ salim dönesiniz evinize.
Alın bu kurtulmalıkları, kızımı verin bana, 20
korkun Zeus'un oğlu Apollon'dan, sayın onu."

Tekmil Akhalar bağıştılar bir ağızdan:
Alınsın değerli kurtulmalıklar, duacıya saygı gerek.
Ama Atreusoğlu Agamemnon'un gönlünce değildi bu;
tersleyip kovdu mu onu, şöyle buyurdu: 25
"Bir daha sakın görmeyeyim, ihtiyar,
şu koca karınlı gemilerin yanında seni,
haydi kır boynunu, düşmesin buralara yolun,
yoksa ne değneğinden hayır görürsün,
ne de şeritlerinden tanrının.
şurdan şuraya bırakmam kızını,
orda, Argos'ta, yurdundan uzak, 30
tezghına gide gele, yatağıma gire çıka,
benim yuvamda kocayacak.
Kızdırma kafamı, kendi canını düşün, dn evine."

Böyle deyince o, ihtiyarın korku düştü içine,
sesini çıkarmadı, eğdi boynunu,
yürüdü uğuldayan denizin kıyıları boyunca. 35
Gitti uzakta bir yerde yakardı durdu
yüce Apollon'a, güzel saçlı Leto'nun doğurduğu:
"Ey Khryse'yi, kutsal Killa'yı koruyan, gümüş yaylı,
Tenedos'un güçlü kralı, Smintheus, dinle beni,
bir gün sana yaraşır bir tapınak yaptıysam,
boğaların, keçilerin yağlı butlarını yaktıysam senin uğruna, 40
şu dileğimi tezelden yerine getiriver:
Gzyaşlarımın öcünü al Danaolardan, oklarınıla."

Böyle yakardı o, Phoibos Apollon da dinledi onu,
indi Olympos'un doruklarından, köpürmüş fkeli. 45
Omuzlarında yayı, iki ucu kapalı okluğu.
Kimildandı mı, oklar omuzlarında angırdıyordu.
Kızgın tanrı yürüyordu gece gibi.
Yerleşti gemilerin ardına, saldı okunu,
bir vınlama çıktı gümüş yaydan, korkunç, acı.
nce katırların, köpeklerin düştü peşine. 50
Sonra saldı bir sivri ok insanların üstüne.
Kavruluyordu birbirini peşi sıra bir yığın l.
Ordu içine tanrının okları yağdı tam dokuz gün.
Akhilleus çağırdı meydana halkı onuncu günü;

bunu ak kollu Tanrıça Here koydu kafasına, 55
ölüp giden Akhalara içi yanıyordu.
Halk toplanıp gelince bir araya
ayağıtez Akhilleus kalktı, dedi ki:
“Atreusoğlu, birazdan geri döneceğiz, herhal,
yurdumuza gideceğiz, kurtarırsak ölümden canımızı; 60
bak yiyor Akhaları, bir olmuş savaşıla salgın.
Gel bir duacıya, bir biliciye başvuralım,
ya da bir düş yorumcusuna, bilirsin Zeus getirir düşü.
O söylesin, Phoibos Apollon’un bu büyük öfkesi neden?
Adak mı adamadık, yüzlük kurbanlar mı kesmedik? 65
Uzaklaştırması için başımızdan şu salgını
koyunların, lekesiz keçilerin razı mı yağ dumanlarına?”

Bunları söyleyip oturdu o, kalktı Kalkhas,
Thestor’un oğlu, düş yorumcularının en büyüğü,
biliyordu her şeyi, geçmekte olanı, geçmiş, geleceği. 70
Phoibos Apollon vermişti bu hüneri ona,
bu hünerle geldiği ta İlyon’a Akhaların gemileri.
Kalkhas söz aldı, düşüne taşına dedi ki:
“Ey Akhilleus, Zeus’un canı ciğeri,
Apollon’un öfkesini açıklamamı buyurdun bana, 75
anlatayım, ama sen de iyi dinle beni,
yardım et canla başla, ant ver,
benden yana ol hem sözünle, hem işinle.
Kızdıracağım biliyorum Akhaların saydığı adamı,
o adamın bütün Argoslulara her yerde sözü geçer. 80
Kral azgın olur kızınca ayaktakımından birine,
bir zaman öfkesini yenerse de, unutamaz kinini,
dışarı vurana dek taşır yüreğinde onu.
Öyle bir günde beni korur musun nasıl?”

Ayağıtez Akhilleus karşılık verdi, dedi ki:
“Korkma, söyle bakalım şu tanrı buyruğu ne? 85
Danaolara tanrı buyruklarını bildirmen için
sığındığın Apollon adına ant olsun, Kalkhas,
başbuğlukla övünen Agamemnon bile olsa lafını edeceğin,
ben ayakta sağ salim gördükçe gün ışığını,
şu koca karınlı gemilerin yanında sana

yumruk indiremez bir tek Argoslu.” 90
Rahatladı usta yorumcu, dedi ki:
“Yok yok, ne adak için kızdı o,
ne de yüz sığırlık kurbana.
Saygısızlık etti Agamemnon duacıya da ondan.
Kurtulmalıkları istemedi, salmadı kızını. 95
Çok acılar çektirdi okçu tanrı bu yüzden size,
bundan böyle de çektireceği var.
Vermezse kurtulmalık almadan, pazarlıksız,
oynak gözlü kızı sevgili babasına Agamemnon,
kurban etmezse bir de yüz kutsal sığır Khryse’ye,
bu kötü salgından Danaoları kurtaramaz o,
bunlar olursa tanrı yola gelir, yatıştır.” 100

Böyle konuşup oturdu o, kalktı hırsla
gücü yaygın Agamemnon, yiğit Atreusoğlu,
kapkara bir öfkeyle doluydu yüreği,
yanıyordu iki gözü yalım yalım.
Dik dik baktı Kalkhas’a, dedi ki:
“İyi bir söz duymadım senden, yomsuz haberci, 105
hep kara haber verir, gönül eğlersin.
Ne tatlı bir sözün var, ne hayırlı bir işin.
Tutmuş yorumlarsın tanrı buyruğunu Danaolara.
Değerli kurtulmalıklarını almadım diye Khryseis’in,
ne yapıp yapıp evime götürmek istiyorum kızı diye
başlarına bela getirdi diyorsun okçu tanrı. 110
Doğrusunu isterseniz,
asıl karım Klytaimestre’den üstün o kız,
ondan aşağı değil yapısı, boyu bosu,
aklı fikri yerinde, üstelik ev kadını. 115
Geri vermeye razıyım gene de,
ne yapayım, yok dersiniz başka çaresi,
yeter ki armağan verin bana, şimdi hemen,
bir ben kalmayayım armağansız komutan,
benim için yakışık alır şey değil bu.
İşte bakın, benim armağan gidiyor başka yere.” 120

Ayağıtez tanrısal Akhilleus karşılık verdi, dedi ki:
“Ünlü Atreusoğlu, ey doymak bilmez adam!

Ulu canlı Akhalar armağanı nerden bulsun versin sana,
elimizde yedeğe alınmış mal mı var ki.
İllerden ne yağma ettiyse hep bölüşüldü 125
doğru olur mu toplamak bu malları yeniden?
Haydi durma, sun tanrıya sen şu kızı,
biz Akhalar veririz sana üç-dört katını;
İş ki güzel surlarla çevrili Troya ilini
talan etmeyi buyursun Zeus bize.”

Kral Agamemnon karşılık verdi, dedi ki: 130
“Tanrıya benzer Akhilleus, yiğitliğine yiğitsin ama
beni kandıramazsın, boş yere saklama fikrini,
niyetin ne, senin armağanın olsun, benim olmasın, öyle mi?
Onu geri vermemi istemen bunun için demek.
Ulu canlı Akhalar, tam istediğim gibi, ona denk 135
bir armağan verirlerse başım üstünde yeri var,
yok vermezlerse kendim alacağım gidip onu,
ya seninkini alacağım, ya Aias’ın, ya Odysseus’unkini.
Biliyorum, kime gitsem o kızacak bu kez de.
Neyse, durmayalım bunun üstünde, sırası değil. 140
Tanrısal denize kara bir gemi sürelim,
kaç kürekçi gerekse arayıp bulalım,
yüzlük kurbanları koyalım içine,
güzel yanaklı Khryseis’i de gemiye bindirelim,
sözü geçen biri olsun geminin kaptanı,
ya Aias, ya İdomeneus, ya tankısal Odysseus, 145
ya da sen Peleusoğlu, erlerin en korkuncu, ya da sen,
kessin kurbanları, koruyucu Apollon’u yatıştırın, öylesine biri.”

Şöyle bir yan baktı ayağıtez Akhilleus, dedi ki:
“Seni gidi edepsiz, çıkarına düşkün yürek!
Senin sözlerini bir Akha’nın nasıl kaldırır içi, 150
savaşa nasıl gider o, nasıl dövüşür erkekçe?
Kargı salan Troyalılarla savaşa gelmiş değilim ben,
hiçbir şey yapmadılar, dokunmadılar bana onlar;
ne sığırlarımı çaldılar, ne atlarımı götürdüler,
ne de bereketli Phthie’de ekinlerimi çiğnediler. 155
Gölge veren dağlar var aramızda, uğuldayan deniz var.
Geldik buraya, utanmaz herif, senin ardından,

tek gönlün olsun diye senin, köpek suratlı,
tek Menelaos'la sen, Troyalıların sırtından ün alasınız diye.
Ama hiç de umurunda değil bu. 160
Gelmiş gözdağı veriyorsun, alasin diye payımı,
bana Akha oğulları verdiydi onu, bunca sıkıntılara karşı.
Bakımlı, zengin bir ilini Troyalıların
talan ettiklerinde Akhalar
Senin payın kadar bir pay almadım ben.
Oysa kıyasıyla savaşta benim kollarım görür en büyük işi, 165
ama bölüşmede payın en okkalsı sana gider,
benimse savaşta canım çıkar,
küçük bir şeyle gene de hoşnut dönerim gemilerime.
Şimdi artık benim için en iyisi,
kıvrık burunlu gemilerimle Phthie'ye, eve dönmek.
Hem onur payımdan olayım, hem burada kalayım, ha, 170
mal mülk sahibi edeyim diye seni?"

Erlerin kralı Agamemnon karşılık verdi, dedi ki:
"Canın öyle istiyorsa, yalvarmam, buyur git,
çok adam var benim yanımda, beni sayan,
akıllı Zeus işte en başta. 175
Hep kavga dövüş, savaş işin gücün,
en iğrendiğim sensin Zeus'un beslediği krallar içinde.
Çok güçlüsün, ama bil ki tanrı verdi sana bu gücü.
Durma, gemilerinle, yoldaşlarınla git evine,
var git Myrmidonların başına geç. 180
Ne sen umurumdasın, ne de öfken umurumda.
Ama şunu da kafana ko iyicene:
Phoibos Apollon istiyorsa Khryseis'i ille de,
şu gemimle, yoldaşlarımla göndereceğim onu.
Ama barakandan alacağım kendim gelip
senin onur payını güzel yanaklı Briseis'i.
Senden ne güçlü olduğumu o zaman anla gör. 185
Korksun boy ölçüşmekten, ibret alsın
kim benimle eşit görmek isterse kendini."

Böyle dedi o, Peleusoğlu'nu bir kaygı aldı,
kıllı göğsü içinde yüreği bir o yana aktı, bir bu yana:
Sivri kılıcını baldırı boyunca kınından çeksin miydi? 190

Herkesi ayağa kaldırıp onu öldürsün müydü?
Yoksa öfkesini yatıştırırsın mıydı, dişini sıkıp?
Canında bu iki şey bir orda bir burda kaynadı durdu.
Kocaman kılıcını kınından çıkaracakken tam
iniverdi Athene gökten aşağı
onu ak kollu Tanrıça Here göndermişti; 195
iki yiğidi de bir tutuyor, seviyor, koruyordu.
Durdu Peleusoğlu'nun arkasında, ayakta,
görmedi onu ordakilerden hiçbiri,
göründü yalnız Peleusoğlu'na, kavradı sarı saçlarından.
Sarsıldı Akhilleus, döndü baktı arkasına,
Pallas Athene'yi tanır tanımaz parladı gözleri. 200
Kanatlı sözler söyledi ona, dedi ki:
"Ne diye geldin gene, kalkanlı Zeus'un kızı?
Atreusoğlu Agamemnon'un taşkınlığını görmeye mi?
Birazdan ne olacak ben söyleyim sana:
Canıyla ödeyecek böyle caka satmayı o." 205

Gök gözlü Tanrıça Athene karşılık verdi, dedi ki:
"Ben seni yatıştırmak için indim gökten,
ak kollu Tanrıça Here gönderdi beni,
ikinizi de bir tutar o, sever, korur ikinizi de. 210
Beni dinlersen kavgayı bırak, kılıçtan çek elini,
anlat ona başına geleceği, söv say yeter.
Dinle bak, bu dediğim gerçekten olacak:
Bir gün gelecek, onun bu cakasına karşılık
üç kat değerli armağanlar verilecek sana.
Tut kendini, güven bize."

Ayağıtez Akhilleus karşılık verdi, dedi ki: 215
"Öfkeden içim içime sığmıyor, ama
neyleyim ki sözünüzden çıkamam.
Benim için böylesi daha iyi, tanrıçam;
Tanrılar dinlerler tanrıları dinleyeni."

Böyle dedi, ağır elini gümüş kabza üstünde tuttu.
Soktu koca kılıcını kınına, dinledi Athene'yi. 220
Athene de Olympos'a doğru yola çıktı,
Kalkanlı Zeus'un evine, öbür tanrılar arasına.

Peleusoğlu tutamadı öfkesini gene,
köpürdü, Atreusoğlu'na yağdırdı küfürleri:
“Seni şarap fıçısı, seni it gözlü, seni geyik yürekli seni. 225
erleriyle bir olup savaşa gitmek için sen
silah kuşanmadın tek bir gün,
en seçkin Akhalarla bile yatmadın pusuya,
gücün kurudu, getirdin aklına ölümü.
Akhaların ordusunda böyle sana kafa tutanın
onur payını almak herhal daha iyi. 230
Halkını kemiren bir kralsın sen,
buyruğundaki insanlar aşağılık olmasaydılar
bu küfürler son küfürlerin olurdu senin.
Bak sana diyeyim, ant içeyim bu değnek üzerine ki,
dağlarda gövdesinden kesildi alındı bu değnek, 235
üstünde bundan böyle ne bir dal, ne bir yaprak bitecek,
ne de bir tek çiçek açacak bundan böyle;
bir bıçak aldı götürdü yaprağını, kabuğunu.
Şimdiyse, Zeus adına hak koruyanlar,
Akhaoğulları taşırlar ellerinde onu.
İşte bir büyük ant sana bu değnek üzerine:
Bir gün gelecek, Akhaoğulları teknil 240
dövünüp duracaklar Akhilleus gitti diye.
İster kız, ister kızma, geçmiş ola,
senin onlara yardımın dokunamaz,
kırılıp gidecekler Hektor'un karşısında dalga dalga,
neden saymadın diye sen de Akhaların en iyisini
yırtın dur bakalım, kendini ye.”

Peleusoğlu böyle dedi, oturdu, 245
attı yere altın kakmalı değneğini.
Atreusoğlu da öte yandan köpürmüştü.
Kalktı ayağa güzel konuşan Nestor,
Pylos'un gür sesli sözcüsü.
Dilinden sözler akardı baldan tatlı,
ölümlü iki insan kuşağının yaşayıp göçtüğünü görmüştü, 250
Tanrısal Pylos'ta büyümüşlerdi birlikte.
Şimdi üçüncü kuşağın başındaydı o.
Düşüne taşına başladı söze, dedi ki:
“Amanın! Bir büyük yas kaplayacak Akha toprağını,

Priamos'la oğullarını bir sevinç alacak, 255
sizin bu kavgalarınızı duyar duymaz,
tekmil Troyalılara da gün doğacak.
Oysa sizsiniz kurultayda, savaşta Danaoların en üstünü.
Dinleyin beni, gençsiniz benden ikiniz de,
ben eskiden öyle adamlarla birlikteydim ki,
bizden çok yigittiler, 260

Gene de küçümsemediler beni, hor görmediler.
Ne gördüm, ne göreceğim bundan böyle onlar gibisini,
ne Peirithoos gibisini,
ne erlerin güdücüsü Dryas, ne Kaineus, ne Eksadios gibisini,
ne tanrısal Polyphemos gibisini,
ölümsüzlere benzeyen Aigeusoğlu Theseus gibisini ne de. 265
En güçlü insanlardı onlar yeryüzünde,
savaşlılardı en güçlülere karşı.
Kapıştılar dağ azmanlarıyla, öldürdüler böğürte böğürte,
çağırdılardı beni, ben de ta uzaktan, 270
Pylos'tan, yurdumdan gelip katıldıydım onlara,
dövüştüydüm kendi çıkarım için.
Baş edemez onlar gibilerle bugün bir tek kişi.
Hep bana danışlırdı, çıkmazlardı sözümden.
Siz de dinleyin beni, en hayırlısı bu.
Sen, Agamemnon, çok soylu da olsan, bırak o kızı, 275
Akhaogulları'nın Akhilleus'a verdiği ilk onur payı o.
Bir krala kafa tutmaya kalkma sen de, Peleusoğlu,
değnek taşıyan bir kralla bir değil onurun senin;
Zeus verdi değnek taşıyan krala o onuru.
Güçlüsün gerçi, tanrıça bir anadan doğdun, ama 280
senden de güçlü o, buyruğunda çok adam var.
Yatıştır öfkeni Atreusoğlu, haydi,
Akhilleus'a karşı tut öfkeni, yalvarırım,
uğursuz savaşta tekmil Akhalara sağlam bir kale o."

Kral Agamemnon karşılık verdi, dedi ki: 285
"Doğru, ihtiyar, hakkın var yerden göğe.
Ama bu adam herkesten üstün olmayı komuş aklına,
herkese sözünü geçirmeyi, buyurmayı,
herkesin kralı olmayı komuş.

Ona boyun eğmeyecek elbet biri var,
ölümsüz tanrılar onu neden dövüşçü yarattılar, 290
hep sövsün saysın, bağırsın çağırsın diye mi?"

Tanrısız Akhilleus kesti onun sözünü, dedi ki:
"Hep sana uysam, sözünden hiç çıkmasam,
alçak derlerdi bana, ciğeri beş para etmez derlerdi.
Git başkalarına buyur, sözünü geçiremezsin bana, 295
sanmam bundan böyle sana boyun egeceğimi.
Sana şunu da diyeyim, iyice kafana ko:
Madem hem verir, hem geri alırsınız,
şu ellerimle dövüşmeyeceğim ben o kız için
ne sana karşı, ne başkalarına karşı.
Ama tezgiden kara gemi yanında başka nem varsa 300
ben vermeden alamazsın hiçbirini.
İstersen hadi bir dene de gör:
Kargımın iki yanından kara kanın nasıl fışkırır."

İşte böyle düşmanca dalaşıp, kalktılar,
dağıttılar gemilerin yanındaki toplantıyı. 305
Peleusoğlu gitti barakalarına, gemilerine doğru,
yanında Meneitios'un oğlu ve yoldaşları.
Atreusoğlu tezgiden bir gemiyi sürdürdü denize,
seçti yerleştirdi yirmi kürekçiyi,
Tanrı için yüzlük kurban koydu içine,
sonra bindirdi güzel yanaklı Khryseis'i. 310
Çok akıllı Odysseus da geçti başlarına.
Hep bindikten sonra gittiler suyun üstünde.
Ordunun arınmasını buyurdu Atreusoğlu,
ordular arındı, attı denize kirlerini,
kurbanlar kesildi Apollon'a en iyi boğalardan, keçilerden, 315
ekin vermeyen denizin kıyıları boyunca,
kızaran yağlar dumanlarla dolana dolana göklere ağıdı.

İşte bu gibi işler görülüyordu orduda,
ama Agamemnon'un Akhilleus'a inadı inattı.
Döndü Talhybios'la Eurybates'e, 320
hamarat iki adamına, habercilerine, dedi ki:
"Gidin barakasına Peleusoğlu Akhilleus'un,

güzel yanaklı Briseis'i elinden tutun getirin,
vermezse daha çok adamla alırım kendim gider,
karışmam çok kötü olur sonu.” 325

Ağır sözlerle buyurdu, yolladı onları.
İsteksiz yürüdüler ekin vermeyen denizin kıyıları boyunca.
Vardılar Myrmidon'ların barakalarına, gemilerine.
Barakasıyla kara gemisi yanında oturur buldular Akhilleus'u.
Onları görünce Akhilleus'un sıkıldı canı. 330
Haberciler ne bir şey sordular, ne bir şey söylediler,
kralın karşısında saygıyla durdular öylece.

Ama o, yüreğinde anladı her şeyi, dedi ki:
“Selam haberciler, Zeus'un, insanların sözcüleri.
Beri gelin, sizin bir şeyiniz yok, suçlu Agamemnon asıl, 335
Briseis kızı alabilirsiniz diye o gönderdi sizi.
Haydi tanrısal Patroklos, getir ve götürsünler,
ama ordudan uzaklaştırmak için kötü salgını
bir gün gene iş düşerse benim ellerime,
mutlu tanrılar, ölümlü insanlar, o inatçı kral önünde 340
şu iki adam tanığım olsun benim.
Baksana, onun kara yüreği hep öfkeli,
ne ilerisini görür, ne gerisini,
gemilerinin yanında Akhalar sağ salim
nasıl dövüşecekler, bundan haberi yok.”

Böyle dedi o, dinledi sevgili arkadaşını Patroklos, 345
çıkardı güzel yanaklı Briseis'i barakadan,
götürsünler diye verdi onlara.
Haberciler Akhaların gemileri boyunca gittiler.
Kadın da gitti arkalarından istemeye istemeye.

Çekildi Akhilleus, kırçıl denizin kıyasına oturdu.
Mor engine dikip gözlerini, boşandı birden, 350
uzattı anacığınâ ellerini, yalvardı biteviye:
“Anam! Kısacık bir ömür sürmek için doğurdunsa beni,
bari göklerde gürleyen Olymposlu Zeus
ün bağışlasaydı bana, ne olurdu.
Oysa azıcık bir değer bile verdiği yok.

KLASİKLER

Eski Yunan edebiyatının iki büyük destanı *İlyada* ve *Odyseia*, Batı edebiyatının temel kaynakları arasında yer alır. Sözlü edebiyat geleneğinin ürünü olan bu yapıtların Egeli ozan Homeros'a ait olduğu kabul edilir.

16 000 dizelik *İlyada*'da, Yunan Yarımadası'ndan gelen Akhalar ve Anadolu yakasındaki Troyalılar arasındaki savaş anlatılır. Ama sadece yıllarca süren Troya Savaşı'nın öyküsü anlatılmaz, aynı zamanda kahramanlık ideali tüm çelişkileriyle sorgulanır.

İlyada ve *Odyseia*'da mitolojya ile gerçek yaşam, tanrılar dünyası ile insanlar dünyası doğal bir birliktelik içindedir. Yazgıları tanrılardan belirlenen insanlar, ölümlülükle ölümsüzlüğün başsız sonsuz çelişkisini yaşarlar. MÖ VI. yüzyılda yazıya aktarılan bu iki destan, sonradan bütün bir Batı edebiyatı geleneğinin ödünç alıp kullanacağı kahramanlar yaratmıştır.

İlyada ve *Odyseia* destanlarını, Eski Yunanca asıllarından Azra Erhat'ın A. Kadir'le birlikte yaptığı emek, bilgi ve sabır ürünü usta işi çevirisiyle sunuyoruz.

Kapak resmi: Siyah figürlü attika vazosundan ayrıntı,
MÖ VI. yüzyıl

ISBN 978-975-510-377-8

9 789755 103778